

Patent Josefa II. o zrušení nevolnictví

Tištěný patent **o zrušení nevolnictví** vydaný císařem Josefem II. dne **1. listopadu 1781** vyvazoval poddané z osobní závislosti na vrchnostech a zaváděl „mírnou poddanost“ (poddanství). Patent zaručoval poddaným právo vstupovat do manželství, stěhovat se a dávat děti na učení či do škol, a to bez souhlasu vrchnosti. Nadále však zůstala v platnosti povinnost robotovat a odvádět naturální a peněžité daně.

Patent Josefa II. o zrušení nevolnictví

1781, listopad 1.

NA, PT, inv. č. 2023

Wojciech Druhý z Boží
Milosti wolený Římský Cýsar,
po wšecky Časý Rozmnožitel Říše, Král w Germa-
ni, w Břích, w Čechách zc. zc. Arcykniže rakauské,
Kníže Burgundské, a Lotryngské zc. zc.

Wzlageme společným Nášým wěrným, neposlušnějším Stawum,
wchnostenským Auřednikum, Rychtářum, Konsselum, a ostat-
ným Poddaným w Čechách, w Morawě, a w Slezsku, Nášy ze-
mo: knížecy Milost, a dawáme wám tuto negmilostiwěgi z Wyrozu-
mění:

Poněwadž gšme rozwázili, že Wyhlazenj, a Wyzdwiženj tě-
lesné Poddanosti neb Čłowěčenstwaj, a Wwedenj mšrné — dle Pří-
kladu Nášých rakauských dědičných Zemj spořádané Poddanosti, z
Zwelebenj Worby, a společného polního Hospodářstwaj, gakož y taky
z přičindliwému Wyhledawánj Vžictu welmi prospěšné gest, a že se
takowá Proměna gal s drawým Rozumem, tak taky s Láskau Blížnj-
ho stownáwá;

Protož gšme pohnutý byli, tělesnau Poddanost, neb Čłowě-
čenstwaj hned od této Chwile zcela wyzdwihnauti, místo nj ale mšr-
nau Poddanost wwedsti, a tudy gruntownjm Wchnostem, a ge-
gich Auřednikum, gakož y Poddaným nasledugicý Prawidlo z negbedli-
wějším Zachowánj příkazně předepsati.

Předně: Má geden každý Poddaný Prawo, gedině na předběžně
Oblášení, a neodplatně z obdrženj magicý Czeduli, w Staw manžela
ský wstoupiti; Gakož y taky

Za Druhé: gednomu každému Poddanému na Wůli se zanechá-
wa, že on s Pozorowánjm toho, co Násse negwysšý Wstanowenj
strany otrslečtého Werbowánj předpisuge, y také z Panstwaj se oda-

Portrét Josefa II. jako císaře Svaté říše římské,
vydaný u příležitosti jeho zvolení a korunovace.
Vídeň 1764.
NA, Sběrka grafiky

*Tabula ex naturalibus adumbrata ac sculpta per C. C. de Koenigsperger
Regia Typogr. Univ. P. Aust. Catholicae fratr. et. Palatino-Bohem.*

*Restaurum fecit: Franciscus Solfero
de August. S. C. A. N. S. P. S. C.*

*Josephus
Dei Gratia Electus
Semper Augustus, Germaniae
Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae
Archidux Austriae, Dux
Et Barri & Magnus*

*Secundus.
Romanorum Rex
Rex Hungariae, Bohemiae,
& Princeps Hereditarius
Burgundiae, Lotharingiae
Tuscaniae Princeps &*